

no 10
december
2019

- ***Kats vol met mooie verhalen en gedichten!***
- ***Spannende kespuzzel***
- ***Ni-je pickup met plaatjes***

d'Eigenspraok
Werkgroep dialect OVGG

Ons blaedje

Van de veurzitter

Beste eigenspraokers en andere pröttel,

Wi-j hebt der now precies een jaar op zitten, Wim as secretaris en ik as veurzitter. As gewoon lid van de werkgroep lao'j alles gewoon aover ow henkommen en den rol beviel mien altied heel goed, maor a'j an taofel zit met de veurzittershamer veur ow is dat wel anders. As eenvoudig lid – lulletje lampekup za'k maor zeggen – mag i-j gewoon slaopen onder vergaderingen, maor a'j af en toe met de hamer op taofel slaot, mo'j wel eengaal goed opletten. Veur i-j 't wet, raak i-j iemand en dan krie'j houweri-j. Dat mo'w nie hemmen!

In 't afgelopen jaar zun wi-j wat vehalen betref adeg productief gewes. Meer as honderviefteg he'w der de wereld ingesmetten. Now ja, de wereld in, zu'j zeggen...

Onze laezers kwammen de eerste tien kranten toch ech aoveral vandan. Ik lieg now 's een keertje niet a'k ow vetel dat onze krant behalve meer as 3000 keer vanuut ons eigen landje, wiejers ok ech wed angeklik vanuut de hele wereld! Vanuut Beijing in China (Paul, Ni hao vanuut de Achterhoek!), Duitsland, Spanje, Frankrijk, dukker vanuut de United States, Australië, Canada en zelfs een keer vanuut Engeland, Ierland, Brazilië, Mexico, India, Noorwegen en Thailand. Jammergenog he'w nog gin laezers in Italië.

Ben Rouwhorst brich ons op de veurpagina en op de pagina's hiernaos in de sfeer van, zoas hi-j dat nuumt, 'kasmissen'. De tentoonstelling aover Leonardo uut Vinci was, gek genoeg, ok inspirerend veur een fotostrip aover Kesmes. Heel bezunder is dat wi-j in onze werkgroep een paar echte dichters hemmen en die maken de laezers deelgenoot van hun biezondere aoverdenkingen. Ik bun der bli-j met, haopelek jullie ok.

Onze Helga vetelt hoe mooi het vrogger bi-j heur thuus was met de kesdagen, toen 't nog sneeuwen (bladzi-j 28-30) Umdat zowel Helga as onze Thea in het ziekenhuus terech kwamen met problemen rondum het hat, wensen wi-j hun beien vanuut hier vö! baeterschap!

Ondanks dat Sinteklaos net achter de rug is, steet der nog wel een vhaaltje aover Jip en Janneke met den heilige in disse krant. Ok kö'j weer plaatjes draejen op een heel ampatte pickup. **Maor de klapper van disse maand is een echte kespuzzel!**

Onze gelegenhedsadveteerders hemmen royaal in de buul gegreppen en prachtige prijzen beschikbaar gesteld. Kiek maor gauw op bladzi-j 8-11.

Ok hemmen wi-j gemeend um de vehalen die wi-j ooit veur ons proefnummer mieken uut de veurraadtrommel te motten halen, zodat dit now een extra dik kesnummer is gewodden. Achterin kö'j ow der van aovertugen dat wi-j een jaar geleien ok al adege präötjesmakers wazzen. Joop vetelt aover een bakker den der nog opuut trok met peerd en wagen en Wim aover zien kesknien 'Pruuksken'. En natuurlek gaon jullie allemaol kieken naor Joop zien kesstal in Ettten of naor Grolle of Winterswiek veur het grei van Ben.

Mooi toch, veur mekaar!

janverheijen@gmail.com

kontakblad d'Eigenspraok

nr 10

december 2019

Oudheidkundige Vereniging OVG
d'Eigenspraok - Werkgroep dialect
Contactpersoon Wim Epskamp
epskampwim@gmail.com

Bi-jeenkoms donderdag 19 december 2019

Aanvang: 13.30 uur
Locatie: 't Ketelhuus

Agenda

1. Aopening
2. Mededelingen ingekommen stukken
3. Verslag bi-jeenkoms donderdag 21 november 2019
4. Nog een keertje Wald-spelling
5. Kesvehaal
6. Rondvraag, sluting

In disse krant bi-jdragen van:

- Paoter Willem Erinkveld †
- Joop Keurentjes
- Ben Rouwhorst
- Wiet van Loosen
- Helga Wesselink
- Bertha (Bea)
- Wim Epskamp
- Antoine de Saint-Exupéry †
- Jan Verheijen

Ne zolder vol religieuze pröttel

Ben Rouwhorst (Zieuwents dialect)

Met grote letters ston dissen kop, enige jaoren eledene, in ne krante van de Gelderland. Dissen kop reep bi-j mien ne heftige reactie op, um maor neet te zeggen da'k der pisniedig um wazze. Ik had door veule määjte met: zoiets zeg i-j toch neet tegen devote pullen. Ik was ok allerjekes mieterig op den nogal jongen sneuter van ne journalist. Wat vebeeldt den zich wal neet. Met verschillende leu he'k dooraover van gedachten ewisseld. Ne reactie van 'n old mensken zette mien op 'n ander spoor. "Och," zei ze tegen mien: "Ben, maak ow toch drok, de jeugd vindt dat toch pröttel." Zee leet mien de betrekkelekheid hiervan inzeen.

Ok het dissen kop andere reacties ehad hetgeen mien gin windeiere eleg het. Ik heb der namelek heel wat moois an aover-eholdene. Ne helen tied later belde mien ne man op laeftied met de vraoge: "Ben, spoor i-j nog steeds van den olden pröttel?" Mien antwoord was: "Jao." An vezamelen kump nooit 'n ende, 't is net ne besmetteleke zeekte. "O, zei den man, dan mo'j tokkenwekke (kommende wekke dan wel volgende week), op ne wörkeldag (gewonen warkdag) 's bi-j mien ankommen.

Zo ezegd zo edaone. Op ne woensdag in den naomerrag ha'k af-es-prokkene. Nao ne vrendeleke verwelkomming mos ik met naor ziene slaopkamer. Op zien nachkasjen ston 'n mooi kruusbeeld van biscuit porselein, met Johannes den Deuper en Maria onder 't kruus en an de veurkante 'n wi-jwaterbeksken. Ik zei tegen 'm: "Zo-iets geef i-j toch neet zomaor weg, he'j gin kindere?" "Jewal", zei e, "maor dee hechten hier helemoals gin weerde meer an. Ik bun bange dat ze dat nao mien dood zo in de container kiepelen." En zei e: "Ik kan better met ne warmen hand geven as met ne kolden." Hee pakken 't veur mien in en ik mos 't metnemmen. No steet dat kruusbeeld bi-j oes in de woonkamer op ne mooie plek, ik geniet door iederen dag nog van. Zo kan't gaan in 't laeven.

Ne helen zet later belde mien 'n old mensken oet Amsterdam, oorsponkelek kwam ze oet den Achterhook. Zee had 'n oproop van mien oet ne krante via familie, bewaard woorin ik um religieuze dinge vroeg, te wetten van bid-, devotieprenten tot en met karkgewaden. Zee had nog ne hele vezameling bid-, devotieprenten. Of ik door nog interesse in had. Hier kon ik ok gin nee op zeggen. Wi-j hadden nog veurdelig reizen as 65-plussers, zo konne wi-j 't angeneame met 't nuttige verenigen. Met de trein, Elly ok met, en dat op weg naor Amsterdam. 't Was door effen zeuken veurdat wi-j 't appartementje evondene hadden. Deur de dame werden wi-j heel hartelijk ontvangen. Naodat wi-j wat van gedachten ewisseld hadden en 'n beksken koffie gedronken, kwam zee met heur vezameling veur den dag.

Diverse albums vol met mooie devotieprentjes (ok hele series derbi-j, van o.a Hummel, Spöttel, edit. Imp. Paris en gao zo maor deur) en ne helen hoop losse bidprentjes. Twee rugzakken vol. Bepakt en bezakt ginge wi-j weer op hoes an. Zee was maatschappelijk werkster ewes in heur arbeidzame laeven. Tot an heur dood bu'w bevriend eblevene.

'n Paar joor elene he'k ne advetentie eplaatst veur wat kasgroepjes. Op 'n gegeven moment belde mien 'n man oet Wijchen. Hee had ne hele vezameling kasgroepen en kribben. Op ne meddag door naor too. Inderdaad dissen man had ne helen zolder vol met kasgroepen. Hee wol eigenlijk de hele vezameling wal kwiet, maor door ha'k gin interesse in, wal in enkele mooie groepjes. 't Oge veel mien direct op ne kasgroep oet Ghana. Holt gesneden. De meneer had hier 'n heel vemaal bi-j. Zee wazzen met vakantie naor Ghana ewest. Hee wilde ne kasgroep oet Ghana. 't Lukte 'm een paar kunstenaars te vinnen dee genegen wazzen dissen groep veur 'm te maken. Binnen enkele wekken mos dat afwaezen, namelek ende van 't veblief in Ghana. Too ze op 't afgesproken tiedstip an de deure kwammen, was zien verbazing arg groot. Wat was 't geval. De drie könningen hadden alle drie ne korte bokse an, helemoal passend bi-j de temperatuur van dat land.

Bi-j ne tentoonstelling in Lechtenvoorde, brach ne vrouwe met twee kindere ne prachtige kasgroep met: Maria, Josef en 't kind in ne kribbe. Op het end van de tentoonstelling kwam ze naor mien too met de vraoge of ik interesse had in de door heur en de kindere gemaakte groep. Zee had disse groep samen met heur kindere emaaht um 't velies van eur man en de vader van disse twee kindere te kunnen verwarken. Zo'n vezeuk ku'j toch gin nee tegen zeggen. Ieder joor met kasmissen krig e van mien 'n mooi pleksken.

Mens arger ow neet, ok neet over iets dat in ow ogen argelek is, kleine dinge woor a'j ow drok aover kunt maken, pissig van kunt worden enz. enz, laot 't onder oes mensen toch in hemelsnaam altied vrede zun. Met kasmissen in zicht is 't denken an vrede en lech, an ne boodschap, an 'n bli-j berich. 2020, 75 Joor vrede, vrede da's neet vanzelfsprekkend, laote wi-j, maor ok oeze jeugd, door good van deurdrongen en bewust van zun.

Expositie van mien kesstallen en kes-engelen:
Oude Stadsboerderij, Notenboomstraat 15, Groenlo

<http://www.stadsboerderijgrolle.nl>
Tel. 0544-468729
06-10861602
of info@stadsboerderijgrolle.nl

**Dat mot gevierd wodden. Veur de fanatieke laezers van ons maondblad hemmen wi-j een kespuzzel met dooran vebonden prachtige priesen.
Wat mo'j doen um zo'n pries te winnen?
Hengaon en goed kieken!**

In de kesboom op de bladzi-j hiernaos zie'j allemaol plaatjes. Die plaatjes zitten vestop in de tien kranten van afgelopen joor. Bi-j die plaatjes staon een of meer regels met bi-jschrijf. Schrief van dat bi-jschrijf de eerste letter op. A'j al die letters van die plaatjes achter meka zet, van baoven in de boom naor onderen, dan krie'j een kats ni-j Achterhoeks spraekwoord.

Stuur ow oplossing veur 5 januari naor kespuzzel@janmac.nl en i-j maak kans op een van de onderstaonde mooie priesen, beschikboor gesteld deur onze sponsors die vemeld staon op bladzi-j 10 - 11.

A'j maor schik heb!

Kespuzzel 2019 d'Eigenspraok

Wijngoed Montferland

www.wijngoedmontferland.nl

Naos Wiengoed 't Oerlegoed gif het ook locatie Wiengoed Kasteel Huus Bergh van Leon en Magda Masselink. De familie Masselink is beretrots op de deur hun gewonnen golden en zilveren medailles, onder andere de Berliner Weintrophy. Disse kampioenswienen zun te koop in hun Wienhuus an de Munsterweg 4 in Gendringen en natuurlek via de website.

Sponsors kespriesvraag

welKOOP

Verstand van tuin en dier

In Sillevold steet een onmundeg grote winkel vol met grei veur den hof en veur a'j kniens, tuten of ander kleinvee um 't huus heb lopen. Ga niet te geleuven wat ze door bi-j Welkoop allemaal hemmen liggen. Ok köj der terech veur eerpels, bonen, sla of wat dan ook um te paoten. En met kesmes natuurlek veur mooie kesbeum. Slingers en ballen hemmen ze ook, maor die mo'j der wel eiges in hangen.

Hét Warenhuus van de Achterhoek

Elke Gaandernaar wet woor i-j mot zun veur alle meugeleke huusholdeleke artikelen en spölgoed met vejeur- en feesdagen. In wiejers de hele streek trouwes! Al decennialang is Koenders 't Wäre Huus veur a'j wát dan ook neudeg heb. In Gaanderen hemmen ze het maor gemakkelek. Hoeven nöriges veur naor de stad en dat schaelt heupen tied en parkeergeld, en alle kinder wetten de weg naor baoven!

Sponsors kespriesvraag

Tegen de tied dat het ni-je jaar begint steet Jos de Bakker weer kloor met het fijnste brood, de lekkerste breudjes, gebak, taarten, luxe vlaaien, croissantjes, stokbrood, gevuld brood, cake, heerlek roggebroom, saucijzebreudjes, miniböllekes en belegde breudjes. Met 'n betje geluk, win i-j ok nog de gigantische taart veur niet minder dan twaalf personen met onze kespuzzel. Watte mik, dat smik!

Een keskindjen

Joop Keurentjes

Het is dinsdag 24 december 1968, kesaovond. Vanmiddag he'k mien lief en toeverlaot Annie, naor 't Jozefziekenhuus gebrach in Dörkem veur de bevalling van ons tweede kindjen. Het was al langer bekend dat de bevalling in 't ziekenhuus zol plaatsvinnen. Al onze kinder zun in 't ziekenhuus geboren en Joost – zo zollen wi-j 't kindjen numen as 't een jungskan was – was de tweede in wat uutendelek een ri-jken van vier zol wodden. Het ziekenhuus lag toen nog an de Vasseveldseweg tegenaover de veemark in Dörkem, naost 't Wilhelminaziekenhuus. Alles was toen nog strikt gescheiden, Jozef was veur de kattelieken en Wilhelmina veur de andersdenkenden.

Ik had twee waek kesvakantie, niet dat wi-j dat zo gepland harren, mao 't kwam wel goed uut. Wi-j harren samen de kesboom nog gezet en 's middags had Annie nog de veurdeurstoep geschrob. Der kon met Kesmis wel 's volk kommen en dan mos 't der wel spic en span uutzien. Echter tegen een uur of drie mos ik de huusarts bellen, want 't begon spannend te wodden. Den was der snel, wi-j harren toen in Etten nog een huusarts, dokter Schreppers. De dokter adviseran um meteen maor naor 't ziekenhuus te gaon, immers de bevalling mos door toch plaatsvinnen. Karin, onze oldsten, hemmen wi-j toen samen naor opa en oma gebrach woor ze ok kon blieven slaopen. Doornao 't boeltjen bi-j meka gepak en dan op weg naor 't ziekenhuus.

Nao 't inchecken zaten wi-j – ik denk zo rond vier uur in de middag – in een klein kae-merken op de kraomafdeling. De opvang en verzörging wazzen geweldig. Ik wet nog da'k een bord soep kreg. De dokter kwam langs en constateren dat 't nog wel 'n poosje kon duren en adviseran mien um nog maor 'n hötjen naor huus te gaon. Hi-j belaovent ons um op tied te bellen as 't zo wied was. Zo rond zeuven uur bun'k naor huus gegaon um wat te aeten, want ik had onderhand wel honger gekregen.

Hoe'k de aovend wiejers deur heb gebrach kan'k mien niet zo goed meer herinneren. Wel zun der een paar burenen nog effen langs gewaes. Het zal zo tegen middernach gewaes zun da'k een telefoontjen kreg. Of ik kommen kon want 't ging gebeuren. Ik bun in de auto gestap – een Volkswagen Kever - tweedehands gekoch bi-j Get Vredegoor, mien olde buurjongen. Um van Etten in Dörkem te kommen, mos i-j toen nog aover Teborg en Gaanderen ri-jen. De Slingerparallel lag der toen nog niet.

Het was een heldere nacht met een prachtige volle maon. Het was ok de nacht dat de Apollo 8 de weg vri-jmiek veur de eerste mens op de maon. Toen'k in Etten de brug aover ging richting Teborg ha'k de maon vol en helder op mien veurruut staon. Ik von 't heel biezunder, immers op hetzelfde moment circelden drie mannen in een capsule tien rundjes um de maon en ik was op weg naor de geboorte van mien tweede kindje.

De belangstelling veur die missie was enorm. Een miljard mensen vergaaptan zich an de beelden. In Hilversum daej Henk Terlingen, ok wel 'Apollo Henkie' genuumd, verslag veur kiekend Nederland.

Eenmaol in 't ziekenhuus duren 't nog wel een paar uurkes veur Joost, ons zoontjen geboren wed. Toen 't eenmaol zowied was, ontston der inens spontaan een feesstemming. De diensdoende arts en de verpleegsters feliciteerden ons. Der was koffie en beschuut met muuskes. "Gelukkig toch nog een keskindjen", liet de arts zich ontvallen. Joost was de enige boreling den nach. Ik was um vijf uur 's marges weer in Etten. De klokken luujden, want de nachmis begon. Ik bun de kerk ingegaon en heb de nachmis bi-jgewoond. Ik kon 't niet laoten um de buurvrouw die naost mien zat in de bank te vetellen da'k regel-rech uut 't ziekenhuus kwam en dat Annie bevallen was van een zoontjen. Ik had 't idee dat binnen een mum van tied de halve kerk al op de hoogte was. Mensen in de bank veur mien draejden zich um en staken 'n duum umhoog. Een mevrouw achter mien tikken mien op de scholder en feliciteren mien met de geboorte van een keskindjen. 't Was een tamelek emotionele kesnach, zo he'k ze naoderhand nooit meer metgemaak.

Vanaf die tied hemmen wi-j ok nooit meer op 25 december 't kesfeest, de geboorte van Jezus, gevierd. Nee, wi-j vieren dan altied de geboorte van Joost. 't Hemp is naoder as de rok, toch?

A'jjeureg bûn met Kesmes

Jan Verheijen

Gezellig aeten met de kesdagen is al eeuwen een adeg gebruik. Wel vevaelend as niemand op ow vejeurdag wil helpen afwassen:

WANNEER EEN STEL KEERLS MET MAOR EEN DEERTJEN AN TAOFEL ZIT, KAN DAT VEUR EEN HOOP NAREGHEID ZÖRGEN. KIEK MAOR'S GOED HOE 'T DER BI-J DIT VEJEURDAGSFEESJE AN TOEGEET. SOMMEGEN HEMMEN OK NOG 'S EEN KEER BEHEURLEK OLDERWETSE IDEEËN. HET LIEK WEL OF DIE NOG NOOIT VAN KEUKENMACHINES GEHEURD HEMMEN...

WALD spelling 2

Vreemde woorden:

Vervolg van 't [novembernummer](#) (klik)

Vreemde woorden worden, indien ze op dezelfde manier worden uitgesproken als in het Nederlands ook hetzelfde geschreven in 't dialect.

Voorbeeld:

Wij schrijven dus: taxi – flat – advertentie – expositie.

Dus niet: taksie – flet – atfertensie – ekspositie!

Wordt een vreemd woord anders uitgesproken dan in het Nederlands, dan wordt de eigen uitspraak zoveel mogelijk weergegeven.

Voorbeeld:

We zeggen en schrijven in het Nederlands: horloge en chocolade.

Maar als we die woorden in het Achterhoeks anders zeggen dan in het Nederlands, schrijf je naar gelang je **eigen uitspraak**:

Hallozie – horlozie; sukela, sukkela, sekela of sjokkela.

Wat hiervoor is geschreven, geldt in zijn algemeenheid voor alle dialecten in de Achterhoek en Liemers.

Dit zijn de voornaamste verschillen met de Nederlandse spelling.

Dit is niet de hele WALD-spelling. Maar wanneer het bovenstaande goed toegepast wordt kun je bijna geheel foutloos een stukje tekst in het Achterhoeks schrijven.

Voor meer informatie over de WALD-spelling zie: [WALD](#) (klik)

Er is ook een [WALD-woordenboek](#) (klik)

De belangrijkste regel is nog steeds:

Goed luisteren naar wat er gezegd wordt!

kesmesaoverdenking

As 't Kind in disse dagen
Veur ons opni-j geboren wödt
Bouw dan rond 't kleine kribken
'n Veil'ge muur met zwore stut

Laat 't waopentuug now zwiegen
Doe vestommen Herodus' weurd
Dat de herders, now veloren,
't Lied van d'engelen weer heurt

Vraogen

As de damp is opgetrokken
Dan zien wi-j 't ni-je joor
As de damp is opgetrokken
Wie wet dan wat en hoe en woor?
Wat zal 't joor ons now weer brengen?
Kiek wi-j vol vewachting toe?
Of zun wi-j bang veur wat geet kommen
En wet wi-j niet waarhen en hoe?
Elk van ons het zien gedachten
Völ mensen laeven bi-j de dag
Wetten niet wat te vewachten
Of laeven 't laeven met een lach
't Lot dat löt zich toch nie dwingen
Anvaarden bevri-jdt ons van de ang
Het laeven gif ok goeie dingen
En 't goeie laef nog steeds 't langs.

“Weurum as ik niet bi-j de veurlaesmargen was en mien zuster wel, en wa’k door in ‘t algemeen van vin?”

De ingezonden brief an mien was disse keer zo köt, da’k maor geliek met het antwoord kom: Ik kon niet, want ik zat dichbi-j München. Niet an’t oktober- of novemberbier, maor wel bi-j mien kleinkinder. Deurum kwam ik der ok niet eerder toe um der wat meer aover te schrijven.

Veurlaezen lik een betje op tillevisie. I-j zit örges naor te kieken wat af en toe bewig. Maor der kump tussendeur gin reclame, i-j hoeft gin ondertitels te laezen en het geet ok nog ‘s örges aover. Wiejers hoeft i-j niet eengaal naor een andere zender te zuken, want der is-t-er maor één. Naodeel is weer wel da’j der ‘t huus veur uut mot. Veur de tillevisie kö’j vanuut ow eigen stoel kieken en luusteren naor wat präötjesmakers örges anders veur präötjes maken, um rusteg in slaop te vallen. Ok kö’j der thuus tussendeur zo maor een laoten knappen, ow net zo vaak op de kop krabben a’j wil en languut op de bank liggen met het hemp uut de boks en de vuut op taofel met een gat in de sök.

Door steet weer tegenaover da’j ow kumken koffie of köpken thee bi-j de veurlaesmargen niet eiges hoeft te zetten en het pleske cake ok niet hoeft af te sni-jen.

Zelfs de krummels hoeft i-j nie op te vaegen of het köpken in de vaatwasser te zetten. Thuus ma’j bi-j de tillevisie wél aoveral tussendeur praoten, maor as der iemand veurlaes, mo’j eengaal de kwakerd hollen en der ow niet met bemäöjen. Alhoewel mien zuster vetellen dat de letste keer nao het veurlaezen der een uut het publiek menen het vahaaltje te motten aanvullen.

Dat het te maken met het ‘Joepie-hormoon’ **dopamine**, (klik) en dat is veslavend. Volges mien zuster dei die vrouw haos in de boks van enthousiasme.

Twee joor geleien was ik der wel bi-j en toen wol iemand uut het publiek ok per se nao afloop een völs te lange bak vetellen. Is nie leuk, maor dat he’j niet altied in de hand.

A’j der dan ok nog tegen kön dat der altied weer iemand zit te bedelen da’j wat kleingeld in een emmer mot gooien, jao dan het dat veurlaezen toch wel wat. Wel jammer dat der nooit een leuke jonge keerl, of wat de heren in het publiek dan weer meer ansteet, een mooie umroepster bi-j is... Dat krie’j bi-j zukke bi-jeenkomsten woor de meeste bezukers olde knoepers van viefenzestig en older bunt. De volgende keer haop ik der eiges, dan as pas gewodden 60-jorege, weer bi-j te meugen zun.

Schönen Gruss uut Göggenhofen,

♥ Jullie Bea

Umdat wi-j Bea graag van heur vakantie met de kleinkinder laoten genieeten, willen wi-j now ‘s het volgende probleem veurleggen an de laezers. Der zun vas wel knappe luj die ok antwoord können geven op het dilemma van een wel hele jonge laezeres. A’j ow oplossing veur dit deerntje onder woorden kön brengen, stuur dan een mailtje naor **bea@janmac.nl**. Veurdeel: i-j könt der ow eindelek ok ‘s met bemäöjen en Bea kan zich nog effen mooi ontspannen in Göggenhofen.

Beste mevrouw bea,

Mien olders zeggen altied da’j bi-j oudere mensen niet met de veurnaam mag anspraeken wel met meneer en of met mevrouw enzo deurum schrief ik dus mevrouw baovenan.

Umdat volges mien dan disse krant veur oldevandagen is. Wet ik niet of ik mien probleem an ow mag schrijven. Ik probeer het gewoon ik zie wel of i-j antwoord geef. Mien olders bun al wel bi-jnao zestig. En zi-j laezen ook disse krant ook. Maor dat vin ik ook alleen maor goed zien ze ook geliek dat ze kei fout zitten Is toch zeker zo.

Ik heb twee bruurs. Een van achten en enen van zeuventien eiges bun ik een meisje van al zestien. Mien bruurs wodden altied veurgetrokken. Deur vader en moeder dat vin ik kei oneerlek de letste waeken hemmen wi-j dooraover eengaal ruzie aover. Ik bun ok nog steeds kwaod now nog steeds.

Mien bruurs gaon in de grote vakantie naor Ibiza met vakantie. Ik wol door ok graag met vakantie met mien vriendinnen hen met vakantie. Ik denk da’j al wet woor wi-j kei völ ruzie aover hemmen zi-j meugen wel. En ik mag niet die bun door veurig joor allebei ok al gewes. Zi-j zeggen dat het door vet leuk is kö’j mien helpen da’k wel mag? Ik werk vaak in de weekends bi-j la Place. Ik heb kei völ gespoord ik kan zwat alles eiges betalen. Umdat wi-j binneköt goedkope vliegtikets motten bestellen. Is der wel haos bi-j. Mien vriendinnen in 4 mavo bun aeven old as mien en die meugen allemaal wel wi-j doen dit schooljaar examen. Dan is het toch vet mooi um allemaal samen te gaon hemmen wi-j niet veur niks zo had gestudeerd. Kö’w schik maken enzo.

**Hardstikke bedankt he,
Priscilla (achternaam bi-j de redactie bekend)**

Christelek möpken

Ben Rouwhorst (Zieuwents dialect)

Ne pestoor kwam langs bi-j 'n boern gezin um te heurn hoo 't ston met de veurtplanting van 't geleuf. 't Was namelek gebroekelek dat d'r elk jaor ne kleinen op de waerld ezet werd. 'Gaot en vemenigvuldig ow' was de opdrach van oeze moder de karke.

Den jongsten hier was al weer roem 'n jaor old, dus tied veur de pestoor 'm te heurn hoo 't der bi-j ston. De boerinne was net an 't pannekoken bakken. 't Was der blauw van den kwalm in de kökken, i-j zaggen mekare amper meer zitten, maor 't rok der wal mirakels lekker. "Smiet ow dale," zegge de boerinne tegen de pestoor en gaot der maor 's lekker bi-j zitten. Misschien heb i-j ok wal zin in zonnen lekkeren gebakken pannekoke." Jao, jao knikken den pestoor. Zonnen alderbarstens lekkeren met 'n paar flinke venstas dan wal hasjes spek derin, dat lustten de pestoor wal en dat was zeer zeker neet te vesmaden. 't Water leep bi-j de pestoor al haoste oet de mond. Maor de pestoor mos eerste nog effen naor 't huusken. De vrouwe wees de pestoor de weg. "Achter op de daele, rechts in den hook," zei de vrouwe des huizes.

De pestoor schrok too e op 't huusken kwam. 't Huusken was zonne veerkante deuze met ne dekkel derop. Maor helaas den dekkel ontbrak en 't rok der neet bepaold fris en lekker. I-j kregen trääne in de ogen van den ammoniakloch. Too de pestoor weer in de kökken kwam, zegge tegen de bazin des huizes, waor den dekkel toch was. "Ach" zegge de vrouwe des huizes: "Zee'j dan neet da'k daor de pannekooke met an 't bakken bun?"

Sillevold nog mooier 2

Jan Verheijen

Veur een präötjesmaker as mien (jao, ik wet 't: 'als ik' in het Hoog-Hollands!) liggen de onderwerpen um aover te schrijven letterlek op straot.

Toen ik in oktober nao een vegadering van onze werkgroep in Ulf met Ton Hetteema weer huus-opaan fietsen, kwam ik veurbi-j een schilderactiviteit van een Sillevoldse vakman. Hi-j was druk bezeg met een ni-je aanwinst in het streven um Sillevold nog mooier te maken. De laatste keer da'k dooraover schreef was [in het meinummer](#), en now kreg ik zo maor de kans um zonder door völ moeite veur te hoeven doen weer oog in oog te kommen staon met een van de makers van dat moois. Omdat het november-nummer al vol was, pas disse keer een vahaaltje aover Willem Matse.

A'j deur 't sträötje fiets tussen de hervormde kerk en het veurmالية winkeltje dat in mien jeugd bekend ston as *Dikke Joep*, kiek i-j zowat rech tegen een ni-j muurornament an dat te maken het met het beroep van de kaoperslager den doornaos zien nering het.

Zelf he'k al 's kennis meugen maken met de kwaliteiten van de kaoperslager en dat den zien vak goed kent, kan'k ow vezekeren. De kunstenaar den op zien butenmuur an 't werk is trouwes ok. Geduldeg nam e alle tied um Ton en mien alles te vetellen aover zien ni-jste schepping, een uutve-grote gravure van de kaopersmid, in het kader van '*Muren gluren*,' het projek woor ok de muurschilderingen van Rianne te Kaat onderdeel van zun.

Willem Matse woont as veurmalege inwoner van Gouda al meer as derteg jaar in Sillevold en toen hi-j vetellen wat e allemaol al op zien repertoire het staon, kwam mien doorvan een heup bekend veur. Zo het Willem bi-j Te Voert in Megchelen de muur van het interieur geschilderd en ok al het moois in het brune café veuran de Prins Bernardstraot, 't Centrum, dat in mien tied nog café Meijer heitten, is van zien hand. Wiejers ok Café Meijer in Netterden, eigelek kö'j wel zeggen dat Willem zo'n betjen verantwoordelek is veur alle horecagelegenheden in onze omgeving die van binnen van muurkuns zun veurzien.

Wilem kwam ooit as fervent motorri-er in Sillevold terech, maor dat motorri-jen steet op een laeg pitje vanwege zien minder woddende polsen. Olde fototoestellen zun zien huidege hobby en natuurlek zien werk as schilder.

As plateelschilder het e het vak geleerd in Delft en door moech e op biscuittegels en ander aardewerk met onderglazuurverf zien vak as Delfs blauw-decoratieschilder uutoefenen. Aover dat schilderwerk kwam dan transparant glazuur en doormet is Willem verantwoordeliek veur heupen mooie Hollandse keramische kunsnijverheid diej aoveral in ons land en in het buitenland könt zien staon en hangen. Ok het e veur een tapijtfabriek gewerk as ontwerper en veur Jan des Bouvrie. Willem is dudelek van alle markten thuus.

In de naor een olde gravure gemaakte muurschildering het Willem zien eigen ideeën vewerk. Zo het e der een vormbank bi-jgetekend voor de huidege kaoperslager heeltied an werk. Ok met disse muurschildering is Sillevold alweer een stuksken mooier gewodden!

Wim Epskamp

Ik las in de Gelderlander van 26 november onder de rubriek 'Vrogger en now' een verhaal met de titel **'Geurige pizza's in voormalig gierpand'**. 't Kwam der op neer dat der een ni-je opvolger was den de zaak in Teborg aovernam en wieder ging met pizza's bakken. 't Ging hier aover 't pand a'j van Etten naor Teborg centrum gaot aan de Etten-sestraot links veur de boch op nummer 87.

Ik las ook dat dat der in 1981 huurders in zatten die de huurverhoging niet wollen betalen en dat de eigenaar van 't pand rigoureuze maotregelen getroffen had. Iedereen den al wat older is, wet 't nog as de dag van gisteren dat 't hier niet um huurders ging maor um krakers. In den tied was der net as now woningnood en der wier (veural in de grote steden) een huus gekraak as der effen gin mens in wonen. Stef (de eigenaar van 't bewuste pand) had van alles gedaon um de krakers der uut te kriegen, maor hi-j kreeg 't niet veur mekaar. Op een deurdewaekse vrogge margen (de krakers laggen nog op een oor) kwam der een grote trekker met gierwagen veur geri-jen, der kwam een dikke slang te veurschien en den wier deur 't losstaonde raam gedowd. De gierpomp wier aanzet en 't geurege nat liep met volle krach naor binnen. 't Duren maor effen en der stongen een man of tien in de blote kont op straot. De krakers pakten alles wat nog niet vol stront zat bi-j mekaar en vetrokken. Stef liet de boel schoon maken en de ni-je huurder kon der in. 't Probleem was hiermet op een hele snelle, maor veural radicale wieze mooi opgelos.

Stef was een rieke keerl, al zag i-j 't um niet af. Zien auto was een hele olde Citroën, i-j wet wel zo'n op een striekiezer liekende wagen met zonder handvat, den a'j 'm statten de kont langzaam hoog daej.

Stef liep deurgaons in olde garbedienen raegenjas en was veur zien tied heel modern,

want hi-j was meestal ongeschoren en a'j 'm spraeken wol dan ko'j 'm 's marges um tien uur vinnen achter een kolde jonge klaore an de stamtisch bi-j De Rooie Leeuw, met um zich hen van die luj die allemaol wat van 'm wollen.

Stef (zo wier gezeg) heuren half Teborg toe, veural de zakenpanden in de winkelstraot. Zo ook 't pand net aover de brug rechts an de Ettesestraot a'j der net aover bunt richting Teborg. In 1987 had e 't vehuurd an een kökkenboer den der zien showroom in wol beginnen. De zaak wier vebouwd en op de aopeningsreceptie was Stef ook aanwezig. Hi-j liep met de huurder deur de zaak en ging effen later met 'm naor buten um de gevel te bekijken. Stef zag twee lilleke bomen vas naeven de ingang staon en vroeg de huurder of e door gin las van had. "Jao dat wel, maor ik heb de gemeente gevraag um ze um te maggen zagen, maor die geven gin toestemming." "Ach da's now jammer" zei Stef en ze gingen weer de zaak in naor de andere gasten. Een waek of dri-j later kump de huurder van de zaak 's marges bi-j 't pand en zut der een trekker met anhangwagen staon en zöt ook een keerl met een kettingzaag de bewuste beum umzagen. "Wat bun i-j dan an't doen?" vrög e de boer. "Der lag gisteraovend een briefken in een envelop met de vraog of ik dizze beum wol hemmen, maor dan mos ik ze wel umzagen en an stukken mareen metnemmen, dan was 't holt veur mien. Dus dat hoeven ze mien gin tweede keer te zeggen."

De huurder was allang bli-j, ging de zaak in en toen e een half uur later naor buten kek was der niks meer van de beum te zien. 's Anderendaags kwam der een beambte van de gemeente Wisch an de deur en den vroeg woor de bomen waren. De huurder zei 'm dat der een boer was gekomen den de opdrach gekregen had ze um te zagen en dat e niet wis wie den boer was en wie de opdrach gegeven had. De ambtenaar vetrok en 's middags kwam Stef op visite. "Ik denk lao'k 's heuren hoe't ow zo geet met de zaak en of i-j nog een betjen vekoop. Trouwes heb i-j now toch toestemming gekregen van de gemeente um die beum um te zagen, want ik zag ze niet toen'k binnenkwam." De huurder zei 'm dat der een boer was gekomen den de opdrach gekregen had ze um te zagen en dat e niet wis wie den boer was en wie de opdrach gegeven had. "Mooi" zei Stef, "dan is dat toch maor mooi opgelos."

De zwerver

Joop Keurentjes

Stel ow veur een mooie ni-je Vinexwijk tusen Etten en Terborg. Het hele maagdelijke weidegebied tussen 't dorp en de Olde lessel is volgebouwd met riante moderne koop-huuskes. Twee onder één dak en een antal vri-jstaond. De opzet is heel ruimtelek met elk huus een eigen tuintje en twee parkeerplekken veur een auto. Kom door nog 's um in de grote stad.

De wijk krig de toepasseleke naam: 'De Rieten,' zo wed namelek dat weidegebied eeu-wenlang genuumd. Het was töt in het begin van de veurige eeuw markengrond woor de boeren uut de omgeving in de zomer één of meerdere koeien konnen weiden. De huuskes vliegen as zute brudjes aover de teunbank. In no time zun ze allemaal vekoch. Ok Derk en zien vrouw Tonia hemmen zich door inmiddels gevestig.

Derk had een klein boerderi-jken örges in 't butengebied van Etten. 't Was niet groot, mao ze konnen der goed van laeven, baovendien 't echpaar was kinderloos. Buten op de boerderi-j dei Derk zien ding, mao in huus was Tonia de baas. Ze had dudelek de boks an, zoas ze dat dan zo beeldend zegt. Wiejers konnen ze mirakels goed met meka aoverweg.

Zo'n ni-j wijkje trik allerhand volk an. Mensen denken al gauw dat door wel wat te ha-len is a'j in zo'n mooi groot ni-j huus woont. Woninginrichters, tuinmannen, colporteurs, verzekeraars nuum ze maor op, allemaal wetten ze 'De "Rieten" te vinnen.

As Derk op een middag nao de kaatclub de auto weer op zien eigen plek parkeert, sprik een zwerver 'm an. De man zut der niet uut. Een gezicht vol rimpels as karrespo-ren in een modderige zandweg. Zien gebit beston nog uut hier en door een een paar scheve kleurloze stumpkes. 't Had wel wat weg van een achterstandswijkje in een gro-te stad met huuskesmelkerspandjes.

Hi-j vrug um een paar cent. Derk trik de knip en nimp der een biljet van 10 euro uut. Echter veur dat e 't tientjen an de dakloze gif, geet e met 'm in gesprek.

"A'k ow dit tientjen geef gao'j der zeker bier veur kopen in plaats van aeten," zeg e te-gen de man. "Nee", zegt de man, "ik bun al joren geleien gestop met drinken".

"...Oh, dan gao'j der zeker met naor de gokhal," oppert Derk dan. "Nee vas niet, ik gok nooit," aldus de zwerver. "Zal wel," zegt Derk, "I-j wilt mien toch niet wiesmaken da'j

dermet nao 't voetballen gaot?" "I-j könt 't gleuven of niet, mao ik bun al twintig joor niet meer naor een voetbalwedstrijd gewaes." "Dan zo'j wel naor 'n sextent gaon um 't te vebrassen," oppert Derk dan nog. "En 't risico lopen um AIDS op te lopen, baoven-dien met mao 10 euro zien ze mien al ankommen!" verweert de zwerver zich.

"Now veuruut dan, ik gao ow gin geld geven, mao ik neudig ow bi-j mien thuus uut veur een goeie maoltied." "Dat zal ow vrouw vas niet leuk vinnen," zegt de zwerver, "ik bun hatstikken vies en stink een uur in de wind." "Rustig an," antwoordt Derk. "Dat kömp goed uut, ik wil mien vrouw alleen mao laoten zien hoe een man der uutzut den nooit gin bier meer drinkt, niet gokt en nooit meer naor 't voetballen geet en woor de seks op een laeg pitjen steet".

Adventstied en Kesmes vrogger

Helga Wesselink

Het wed al kolder.

De herfs was veurbi-j en
de winter was in aantoch.

De dael was geschrob en de muren
gewit, de häöj- en strozolder lagen goed
vol; de winter kon kommen. In de joren '50 was ik
nog zo'n deerntjen van dertien/veertien joor en ik wet
nog wel dat de winters een stuk kolder waren.

Het was in de adventstied. Wi-j kwammen van school
en hadden het veschrikkelek kold, de wind was guur
en het sneeuwen ok nog. 'Kom maor gauw binnen' zei
moeder, 'het fenuus is lekker warm en ik heb lekkere
sjokkelademelk veur jullie gemaak. Ons moedertje was
der altied as wi-j van school kwammen. Vader zat ok in de
warme kökken en miek veur de zomer weer ni-je eerpel-
manden van wilgenholt die kapot waren gegaon.
Dat kon toen allemaol bi-j ons in den groten woonkökken
met planken vloer. Den was dan weer uitgevaeg en zaoterdays mooi geschrob kloor.

In de adventstied bakken moeder ok nog wel 's plekskes (kuukskes) en dan ruken de
kökken zo lekker naor Kesmes. Die plekskes kwammen dan in een blikken doos, want
die waren veur de kesdagen. Die vier adventswaeken waren veur ons kinder niks an-
ders dan anders, alleen de dagen waren kötter en de nachten langer.

Wi-j liepen 's marges in het donker naor school en 's middags waren wi-j net veur het
duuster weer thuus. Dan mosten wi-j eers nog huuswerk maken en doornao mochten
wi-j spöllen. Ik wet nog goed dat vader een paar dagen veur kesmis naor de boswachter
ging um te vraogen woor hi-j een kesboom uut het bos moch zagen. I-j kon toen ok
niet zo maor efkes het bos inlopen en een beumken umzagen. Mien moeder had één
dag veur de vierentwintigsten al tien broden gebakken in onze olderwetse bakaoven
den met bossen holt goed heit gestaok mos wodden. Die broden kwammen dan in de
kelder op de vloer te liggen, wel op een laken, en door hadden wi-j dan ook de hele
kesmis genog an met ons gezin van negen.

Bi-j ons was het gebruik dat de kesboom niet eerder dan op kesaovend vesierd wed.
Vader zetten de boom dan in een standaard en den kwam dan op taofel te staon. Moe-
der ging 'm dan vesieren met echte keersen derin en ook had ze nog een stuk of wat

mooie kesballen um derin te hangen.

Het was een mooie kesboom.

Op kesaovend was der ook een kesdiens
in Werth. Door gingen wi-j dan 's aoves
naor toe, want door wed dan ook een
kesspel opgevoerd. Nao een uur lopen
deur het bos en langs boerderi-jen
kwammen wi-j dan in Werth bi-j de kerk
an. Wi-j wazzen mooi op tied door, zo-
dat wi-j met ons allen in één bank kon-
nen zitten. Dan was het ech kesaovend,
de kesboom met alle lichjes brienen, en
hier en door hingen rooie en witte kes-
klökskes met dennegruun. Wi-j kekken
ons dan de ogen uut. 't Wed heel stille-
kes um ons hen en het örgel begon bi-j
binnenkoms al een mooi keslied te spöllen. De kerk liep langzamerhand adeg vol en as
het tied was, begon de dominee met de diens. Een paar lempkes an de muur en die in de
kesboom bleven branden en der waren ok wat keersen angestaoken.

Dan kwammen der wat kinder binnen, Jozef en Maria gingen um de kribbe zitten woor
dan het kindje Jezus in lag. Ook de hedders en de drie koningen kwammen derbi-j
knielen en dan wed het kesvehaal deur de kinder veteld. Doornao zongen wi-j nog een
laatste lied: 'Stille Nacht, heilige Nacht. De dominee gaf ons allen een hand as wi-j de
kerk uutliepen en wensen ons fijne kesdagen. Buten begon het vaak te sneeuwen en
samen liepen wi-j dan deur de sneeuw weer naor huus um door onze handen en vuut
weer te vewarmen bi-j het fenuus.

Efkes later zei moeder dan: 'blieven jullie hier nog maor mooi efkes in de kökken zitten
en loop mien niet in de kamer. Moeder kwam dan nao een hötje trug. Zi-j had dan veur
iedereen een klein kadootje onder de kesboom geleg en veur iedereen een bod met wat
lekkers derop. De jonges kregen allemaol een paar eigengebreide sök of lekker warme
wanten.

Ik kreeg een mooie eigengemaakte poppenwagen met mien naam derop. Ik was door
zo dries (bli-j) met, want in den wagen lei ook een eigesgemaakte ploddenpop met een
daekentje en een klein kopkussentje. Mien moeder had den zelf gemaak van olde lepkes.
Nao al die kadootjes gingen wi-j bi-j de kesboom zitten en wi-j zongen dan kesliederen
die wi-j op school geleerd hadden: O Tannenbaum, Stille Nacht, heilige Nacht. De kado-

tjes en snuupkes waren toen nog niet zo völ as vandaag, maor wi-j wisten niet anders en hadden der vraej met.

De kestied in mien oldershuus zal ik nooit vegaeten. Dat wi-j samen bi-j de kesboom zongen en later met onze blaasinstrumenten ook kesliederen bliezen. As ik der now nog aover naodenk dat wi-j den kesaovend buten kwammen en het begon te sneeuwen, dan mossen wi-j nog den lange weg en het bos deur naor huus toe. Bi-j mien kump dan van eiges dat mooie lied weer naor binnen:

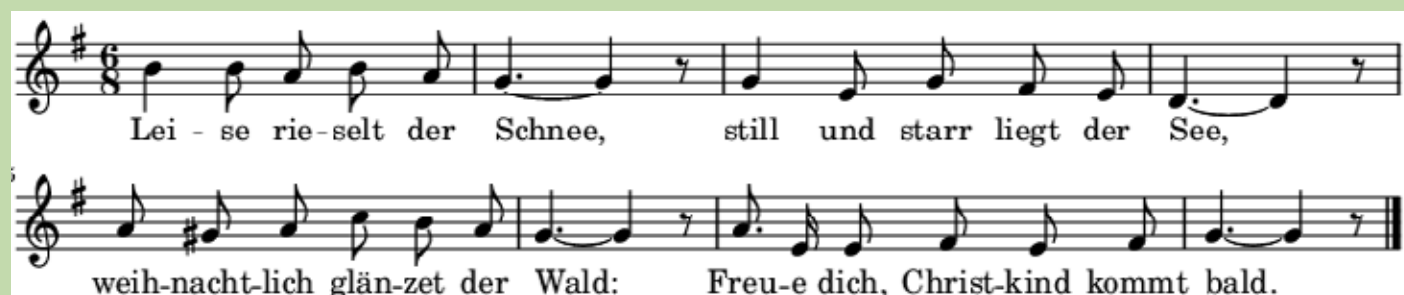
Leise rieselt der Schnee,
Still und starr liegt der See,
Weihnachtlich glänzet der Wald:
Freue Dich, Christkind kommt bald.

In den Herzen ist's warm,
Still schweigt Kummer und Harm,
Sorge des Lebens verhallt:
Freue Dich, Christkind kommt bald.

Bald ist heilige Nacht;
Chor der Engel erwacht;
Hört nur, wie lieblich es schallt:
Freue Dich, Christkind kommt bald.

Klik hier um het
lied te heuren

Oproep!

De Fotowerkgroep van de Oudheidkundige Vereniging OVGG zoekt foto's van de boerderijen en het boerenwerk, zoals het dorsen, melken, zaaien, ploegen en andere werkzaamheden. We zoeken alleen naar foto's die betrekking hebben op de gemeente Gendringen.

Graag contact opnemen met Vincent Erinkveld
v.erinkveld@upcmail.nl

Pol, hoek Varsselderseweg; dertiger jaren

Berenspek

Paoter Willem Erinkveld †

't Was ien 1936 dat der een stukske in de krant stong aover de beer den 'n Varsselder boer vetgemes en toen geslach had. Het grote bees had kôt tegen de duzend pond gewaogen.

Laot now den boer niet lang doorop bi-j ons an huus kommen um 's te heuren of vader gin kleine zogenaamde melkknech veur 'm had. Nao wat aover en weer gepraot menen vader da'k der maor's met 'm heer mos gaon. Ik was toen al wat thuus op de boerderi-j te gang gewes en kon - zoas vader zei - merakels goed melken.

Goed, tegen Allerheiligen ging ik met vader naor den boer um 't spöl 's te bekieken en 't vehuren te bepraoten. Met da'w de kökken binnengingen wieren wi-j al gewaarschouwd de köp wat te bugen, want de zi-jen spek hiengen ien de wiem te dreugen. Kolossaal wat 'n spek en schinken en wosten door ien de kökken hiengen. Vader menen dan ook da'k der genug te aeten zol kriegen.

Wi-j bekekken ons 't hele spöl en mien wier veteld wa'k also te doen zol hemmen: alle dri-j waeken zo'k 'n vri-je zondag hemmen en de boer zol twee keer in het jaar 30 gulden betalen en twee keer in 't jaar 'n stuk veur ons diepbouwen. Wi-j hadden toen eiges nog gin peerd.

Dat was geregeld, ik kreeg van de boer 't miengeld – 'n helen riksdalder – en de boer en vader dronken der samen nog 'n borreltjen op. Ik kreeg een klein dun sigaartje en wat zutegheid in 'n glas. Op den darden mei zo'k dan den boer op en ik kek der arg naor uut um ook bi-j de "groten" te heuren. Maor zowied was het nog niet.

Op 11 januari 1937, vier dagen naodat prinses Juliana met prins Bernhard getrouwd was, was ik met mien misklomp aan op 't ies gevallen met 't slieren en had mien linkerbeen gebraoken. Ik zat der ech wel wat aover in, 't deej nogal hups pien, want toen wazzen der nog niet al die middeltjes die der vandaag tegen pien zun, maor ook wel wat of den dienst wel deur zol können gaon. Maor, op 3 mei, nog een bietje gebrekkig ien het lopen ging ik met de fiets en een koekendoos vol kistentuug naor de berenboer.

Het was der merakels goed van aeten, maor door mos ook fiks gewark worren. Ik was van het zand naor de klei vehuud en dat kon'k al gauw marken. De sukerruvenkoel weer dichgooien, de huuk ummaken en zo te meer was toch wel völ zwoorder, dus maor flink berenspek aeten en dat was der zat.

Maor beste mensen a'k der nog an trugdenk, wat was het grei täöj, i-j konnen der de tanden zowat op kapotbraeken, veural den zaol den onder den zwoord zat. Wi-j konnen der dan ook niet met kloor kommen. Het zachtere hemmen wi-j nog wel gebruik, maor de rest wier ien de mantelpot met eerpels vekaakt ien de gruunkamer en hele stukken gingen naor de hoender. Toch geleuf ik now nog da'k van dat berenspek stark bun gewodden, maor het kan ook van de metwos zun gekomen. Zo täöj as het spek was, veduveld lekker was wel den broen gebraojen metwos op zondag, ik blef der gewoon veur thuus. Het water kump mien jao now nog haos ien de mond. Iedere zondag pandoer: lekkere soep, eerpels met den gebraojen metwos en niet zo'n kleintje en dan vanillepudding met 'n fles iengemaakte kwetsen nao. De vrouw die geweldig van wecken hiel, dee zo'n zestig flessen vol met metwos en hetzelfde nommer met kwetsen. Ik heb mien der nooit ien tegen können aeten. Het water löp mien now nog haos uut de mond, maor niet vanwaege 't berenspek.

Jip en Janneke en Sinteklaos

Jan Verheijen

De kinder in de klas van Jip en Janneke bunt druk. Het gif storm, zo'j zeggen, maor dat is niet zo. Sinteklaos kump zodrek en de juffrouw kan weineg met de kinder anvangen, deorum meugen ze now maor 'vri-j laezen.'

As ze deur het raam buten de Sint en zien mäötjes al zien ankommen, is der helemaol niks meer an te hollen. Effen later wödt der an de deur geklop. Had geklop, zach geklop, i-j wet wel hoe dat geet. Het jungske dat der het dichs bi-j zit, mag 'm losdoen en door lup het stel naor veuren, de klas in. 'Goede morgen Sinterklaas,' zeg de juf en de kinder beginnen spontaan 'Sinterklaasje kom maar binnen met je knecht' te zingen.

Een keertje dat eengaal streken uuthaalt, mot het eers bi-j Sinteklaos kommen en den krig een kotte praek. Toch mag e met een handvol snuupkes en paepernötjes weer gaon zitten. Now is Janneke an de beurt, maor Sinteklaos rup ok Jip naor veuren. Den ri-jt 'm een betjen, want Janneke en hi-j hebt samen wat afgespraoken.

'Mag ik wat vraogen?' zeg Janneke. 'Natuurlijk meisje,' zeg Sinteklaos en hi-j geet der 's goed veur zitten. 'Ik ben de grote kindervriend en die mag je alles vragen,' zeg e. Maor dat had e baeter niet können doen.

'Van mien vader en moeder mo'k altied oppassen as geesteleken vriendjes met mien willen zun,' zeg Janneke en ze blif op een afstandje staon. 'Maor ik zol graag willen wetten hoe old Sinteklaos is gewodden.'

Door was de Goedheiligman niet op veurbereid en hi-j krab zich van schrik haeveg achter het oor. 'Sinterklaas is al zo oud, dat hij het zelf niet meer goed weet,' zeg e. Janneke het heur antwoordje al kloor: 'dan is Sinteklaos dement gewodden,' meent ze en de juffrouw krig der een kleur van. 'Jij bent niet op je mondje gevallen,' zeg Sinteklaos en tegen Piet zeg e dat den Janneke maor weer naor heur plaats trug mot brengen. Snupkes enzo zitten der bi-j heur niet meer in. 'Volges mien bun i-j wel op ow mondje gevallen,' zeg Janneke tegen Zwatte Piet, want i-j heb de schoensmeer nog op de snuut, poetje da'j der bunt.' Jao, Janneke is nooit nörges bang veur.

'Ik wet wél wanneer Sinteklaos is doodgegaon,' zeg Jip. 'Sinteklaos is gestorven op 6 december 342 en dan is Sinteklaos now al 2019 - 342 = 1677 jaar dood.'

'Nou kindertjes, Sinterklaas moet ook nog naar andere klassen en daarom gaan we een deurtje verder,' zeg de wit weggetrokken heilige tegen de klas en hi-j mik zich der met zien pieten gauw van tussen. De andere kinder zun zo onmundeg geschrokken dat ze vegaeten um een afscheidsliedje te zingen.

Jip en Janneke motten van de juffrouw um half vier veur straf schoolblieven, maor as de moeder van Janneke hun beien kump ophalen, kus ze eier veur heur geld en meugen die vregge blagen toch geliek met.

Joop Keurentjes

Boom umzagen

De majestueuze grote berk bi-j opa en oma in de tuin wed gekapt. Een be-heurleke klus den nogal wat bekieks trok. Buren en bekenden stonnen met de handen in de tes op 't heits van de dag naor 't gezwoeg te kieken. Maor door kwam toch opens hulp, van lucas nog wel, kleinkind van opa en oma, 3 hele joren old. Bouwhelpken op en zien eigen kettingzaag die een realistisch geluud miek. Vol aovergave hielp e door woor 't maor kon. Ademloos bekek hi-j hoe 't echte werk deran toeging. Alle takken gingen op de anhangwagen en wedden deur Hans, de buurman, afgevoerd. Bi-j de tweede anhangwagen vrug Lucas an opa: "Opa, wet Hans nog wel hoe 't weer in meka mot?" "Natuurlek Lucas, Hans het een letste foto gemaak van de boom".

Met lichten thuus

Zoon en schoondochter kommen 's aoves nog effen langs. Kleinzoon van 16 is der niet bi-j. Hi-j is naor een feesje en kömp, zo vetelt de zoon, pas later op de fiets weer naor huus. Oma wödt ongerus. Ze vindt 't maor niks dat kleinzoon 's aoves in 't donker, nog zo'n vief-tien kilometer mot fietsen. Dat is toch niet veilig! Ze löt heur zoon en schoondochter wetten dat ze hier gin goed gevuul bi-j het. Kleinzoon kömp een paar dagen later zelf op bezuuk. "Oma", zeg e. "I-j harren niet ongerus hoeven te zun. Ik heb niet in 't donker gefietst. Ik kwam pas thuus toen 't alweer lich was."

Belletjen trekken

Twee jungskes staon op hun tenen, zodat ze net bi-j de bel können. Vervolgens rennen ze weg. Ik doe an de zi-jkant een deur los en ziet dat ze um de hoek tegen de muur gedruk staon. "kan'k jullie örges met helpen jongens", vraog ik. "Nee meneer, wi-j zun an 't belletjen trekken", antwoorden ze. "Of wet i-j niet wat dat is?" Ik zeg dat 't volgens mien bi-j belletje trekken de bedoeling is da'j dan wegrent of ow zelf vestop: "En ik zie jullie door now gewoon staon." De kinderen kieken meka an. "Ooh", zegt de vregste van de twee, "Meugen wi-j 't dan nog een keer proberen meneer?"

iPad code

Kleinzoon Jaapje van drie ston in de woonkamer met een blöksken holt in zien hendjes. Hi-j richtte dat op opa en riep: "pang, pang, pang"...! Opa vroeg 'm of hi-j now was doodgeschaoten, woorop Jaapje 'jao' zei'. Op, vervolgens de vraog van opa of hi-j dat dan niet erg vond, dach e effen nao. "Nee heur", was 't antwoord, woorop zien zuske Liesken van 6, die an de taofel zat te kleuren, hem onmiddelek toeriep: "Dat is wel heel erg hoor, want opa kent de code van de iPad!"

Kinderlogica

Al weer een antal joren geleien kwammen de buurmeisjes Elske en Maud van zes en vier joor, uut school bi-j opa en oma. Ze kwammen elke dag altied wel effen en dat was steeds weer leuk, want het wazzen vroleke kindjes en een paar wiesneuskes. Elske ging met heur handjes op de rug veur het kruusbeeld staon dat bi-j opa baoven de deur van de woonkamer hing. "Ze hemmen op school verteld dat ze Jezus an het kruus hemmen gespiekerd. Door begriep ik niks van." Heur zusje Maud antwoordt doorop: "Jao, natuurlijk, anders vilt hi-j der toch af?"

Een ni-je opa

Op een terrasje in Dörkem zit ik met mien dochter te wachten op onze bestelling. Achter ons zit een vader en moeder met een dochttertjen van een joor of driej. Het deerntjen zit gezellig wat te kleuren en te babbelen met heur olders. Op een bepaold moment vrug heur moeder zich hadop af welk cadeautje ze motten kopen veur de verjeurdag van oma. Der wodden een paar ideeën geopperd töt het deerntjen opens heel spontaan zegt: "Laoten wi-j een ni-je opa kopen!"

De eerste dag in groep driej

Kleinzoon Jasper is zeuven joor old en geet nao de vakantie weer naor school. Opa en oma passen elke donderdag op 'm. Het is de eerste school-waek. Toen e weer thuuskwam uut school en opa 'm vroeg hoe 't gegaon was op school nao zo'n lange vakantie zei e: "Opa, 't is heel gemakkelek, ze hemmen dezelfde letters as in groep twee en die ken ik al lang."

Decemberplaatjes draejen

Jan Verheijen

Een paar maond geleien las ik örges da'j dement könt wodden van een slech gebit. Van de andere kant mo'j de tandats toch ok wat gunnen en dus hemmen ze ooit uitgevonnen da'j in december heel völ zutegheid mot aeten.

Um een betje inspiratie op te doen disse keer een platenspöller van sukkela en ander zuut grei. De redactie nimp der gin verantwoordelekheid veur a'j pien in de boek krieg van die snoeperi-j, maor wenst ow wel een gezellege decembermaond.

Hieronder staon weer de bi-jbeheurende grammofoonplaatjes. Zoas i-j könt zien, zun alle plaatjes disse keer met afbeeldingen in de sukkela- en snuupkessfeer. Met kesmuziek wo'j in disse tied toch al doodgegoot. Hier dus heel wat anders:

Eers met de rooie of de grune knop naor 't internet en dan:

1. Klik op 't plaatje da'j wil draejen. Dat kump dan van eiges op de draejtaofel.
2. Druk op de ronde lollie linksonder met 'AAN-UUT'. Door zet i-j de pickup met aan.
3. Druk op de kleine rooie bonbon in zilverpapier rechsonder met '45' derop. De schijf geet draejen.
4. A'j now op den wat grotere 'Start/Stop'-knop druk, geet de lolly met de naold helemaal van eiges naor 't plaatje.
5. A'j wat anders wil of as 't liedje kloor is, mo'j weer hengaon en op 'Start/Stop' drukken.

Veur de luj die niet van zutegheid en muziek hollen of bang zun veur de tandats is disse keer het grune knöpke. Links (rood) is veur de snoepkonten.

Vol huus

Ik bun getrouwd met Treurigheid,
woon samen met Vedriet.
Krieg soms bezuuk van Eenzaamheid
maor helpen duut dat niet.

Positief

A'j ow niet ergert maor verwondert,
En iederen dag doet wa'j nog wel könt
Wo'j gin tachteg maor wel honderd
Is ow een lang laeven wel gegund

De klager

A'j 'm tegenkomp met zien hond dan mot e altied klagen
Is 't niet aover zien buurt, dan is 't wel aover de blagen
In de wiede zie'k 'm lopen, een hoed op zien dikken kop
Hi-j löp d'r achteran te stunnen, zien hond den lup veurop
Hi-j zeg mien "goeie margen," ik vraog: "hoe geet ow vandaag?"
"Och schei uut, heb't benauwd en ik vuul mien toch zo traag"
"I-j mot 's minder aeten" zeg ik dan, hi-j kik mien lillek an
"Bemoei ow met ow eigen zaken, wat wet i-j d'r feitelek van"
Ik aai zien hond en loop wieter, ik denk: "bekiek 't maor"
Den hond den kik mien an ik zie 'm denken: "wat den zeg is woor"

Te vroeg

Een deerntjen zag een jungsken staon, en hi-j kek eur ok an
De vonken sloegen plotsklaps aover, de vlam sloeg in de pan
D'r kwam een man en vrouw an, ze hadden de brand gezien
"Heej!!! snotneus" zei de moeder toen, i-j bunt pas zeuventien
"Deern i-j komp pas kieken", zei pa "d'r bunt nog keerls genug"
Now bunt ze viefteg jaar getrouwd al, dus is 't nooit te vroeg

Scherven

Een spiegel ging verhuzen naor een ander, lillek huus
In 't huus toen aangekommen, vulen e zich niet thuus
Hi-j zag een kop vol luzen en kreg de grote schrik
Ook zag e bewaegende borsten, oh!! die waren völ te dik
H-j wol zich 't liefste draejen en schreeuwen heel had 'stop'!!
Maor de spiegel mos wel kieken, d'r zat niks anders op
Liet zich van de muur toen vallen, d'r lag hier en door een stuk
Zo is toch maor weer bewezen dat 'scherven brengen geluk'

Geluk

A'k uut 't raam kiek van mien fijne flat,
En schrief zo mien gedichten en vehalen
Dan liggen de meeste mensen nog in bed
Kan ik niet en zol d'r alderjokes van balen
Kiek fijn uut aover de lessel en wet allang
Ik bun de gelukkigste keerl van de Strang

Kwetsen

I-j könt iemand kwetsen deur 'm uut te schellen
Pas op welke teks i-j aover de tong laot gaon
Schellen is 't laegste, dat kö'w zeker wel stellen
Deur kwetsen van 'n ander, is't zo met ow gedaon

Liegen

Een verhaal is altied mooier dan de woorheid
Liegen um beswil kump bi-j vetellen goed van pas
Maor ook bi-j 't schrieven gebeurt 't vaak geheid
Met een betjen fantasie kö'j liegen soms da'j bas

Intelligent

Van dikke boeken laezen, wo'j vaak slimmer van,
Dan liever feesten met ow vrienden, door he'j wat an

Ik heb 'm eiges nooit gekend
Maor ik wet dat e bestaon het
Het gevoor mos wodden afgewend
Met goed gedrag en völ gebed

Hi-j dreigen met vedoemnis en hel
Woo'j eeuwig konnen branden
Had 'n valse grijns en gerimpeld vel
En kromme vingers an zien handen

As kind kwam ik 'm tegen op straot
Op 't schooltjen van mien jeugd
Op plaatjes aover goed en kwaod
Dat is wat mien now nog heugt

Hi-j bemoeide zich met iedereen
Hiel van foezel en oldeklore
In slechte dingen een fenomeen
En in de heite hel geboren

Hi-j had een eigentieds gezich
En iedereen had een beeld doorbi-j
Wellich ow oom uut Maastrich
Of den olden man uut de slieteri-j

Gelukkig was 't achteraf gezien
Allemaol geneuzel en folklоре
Toen was ik nog jong, gin tien
Net pas dreug achter mien oren

Geboren in Warm en da's 't punt
Stel ow veur in de biebelbelt
Want de plek woo'j geboren bunt
Is wat later in ow laeven telt

Ik laef as 'n vri-jgevochten man
En vuul mien doorbi-j wonderwel
Heb de zegen van Jan en Alleman
En schijt an de duvel in de hel

Uut de bundel: Dich bi-j de kökkendeur.

*Kerstmis, dat is toch 't feest van vrede?
Kerstmis, dat is toch 't feest van licht?
Maar kijken wij naar deze wereld
Dan krijgt meest lijden een gezicht
Voor rampen, oorlog, voor ellende
Schijnt het goede nu gezwicht*

*Het is moeilijk hoop te houden
De aarde lijkt soms wel een hel
Maar wat te doen in deze tijden
En wat voor wonder is er wél?*

*Dat wonder dat is steeds het goede
Dat is het goede in elk mens
Dat licht en vrede wil verspreiden
En dat is ook ons aller wens:
Dat het kwaad wordt overwonnen
Want het goede kent geen grens.*

De kleine prins

Antoine de Saint-Exupéry; vertaling Jan Verheijen

Volg van 't [novemnummer](#) (klik)

10

Hi-j was in de buurt van de asteroïden 325, 326, 327, 328, 329 en 330. Die bezocht hi-j dus het eers om der een bezegheid te zuken en om wat te leren.

Op de eerste wonen een koning. Hi-j was in purper en hermelijn gekleed en zat op een eenvoudige maar toch heel statege troon.

- Aha, door kump een onderdaan, riep de koning, toen hi-j de kleine prins zag. En den vroeg zich af: "Hoe kan hi-j mien now herkennen - hi-j het mien toch nog nooit gezien!"

Hi-j wis niet, dat veur koningen de wereld heel eenvoudig is: alle mensen zijn onderdanen.

- Kom 's wat dichtbij-j, zoda'k ow baeter kan zien, zei de koning, den geweldige trots was eindelijk als koning tegen iemand op te können treden.

De kleine prins keek om zich heen naar een plekje om te gaan zitten, maar de hele planeet was in beslag genomen door de prachtige hermelijnen mantel. Toen bleef e dus maar staan, maar hi-j moest gapen omdat e muur was.

- Het is in strijd met de etiquette om in tegenwoordigheid van een koning te gapen. Ik heb het ow, zei de vorst.

- Ik kan het niet laten, antwoordden het prinsje erg vellaegen. Ik heb een lange reis achter de rug en ik heb niet geslaopen...

- Goed, zei de koning, dan beveel ik ow te gapen. Ik heb in geen jaren iemand zien gapen. Een flinke gaap vind ik heel ampat om te zien. Veuruut gaap nog 's, ik beveel het ow.

- Ik wot der zo vellaegen van... Now kan'k het niet meer... zei de kleine prins, blozend tot achter zien oren.

- Hm, hm! antwoordden de koning. Goed dan, dan beveel ik ow om af en toe 's te gapen...

Hi-j brabbelen zo'n beetje en dei wat köppege want den koning was op één ding baoven alles gesteld: dat zien gezag erkend wed. Hi-j duldden gin ongeheerzaamheid. Hi-j was een absoluut monarch. Maar omdat hi-j een heel goed hat had, wazzen zien bevelen redelek.

Hi-j zei wel 's: "As ik an een generaal bevel zal geven om zich eiges in een zeemeeuw te veranderen, zal het niet de schuld van de generaal zijn als hi-j niet gehoorzamen. Dat zou mien schuld zijn".

- Mag ik gaan zitten?, vroeg de kleine prins vellaegen.

- Ik beveel ow om te gaan zitten, antwoordden de koning en lei defteg een slip van zien hermelijnen mantel 'n endjen opzied.

Toch was de kleine prins vebaas. De planeet was heel klein. Wooraoover regeren de koning eigelek?

- Sire, zei hi-j, nem mien niet kwaolek dat ik ow wat vraag...

- Ik beveel ow mien vragen te stellen, zei de koning vlug.

- Sire, wooraoover regeer i-j?

- Aover alles, zei de koning eenvoudig.

- Aover alles?

Met een bescheiden gebaar wees de koning naar zien eigen planeet, naar de andere planeten en naar de sterren.

- Aover dat allemaal?

- Aover dat allemaal..., antwoordden de koning.

Want hi-j was niet alleen een absoluut maar ok een algemeen heerser.

- En doen de sterren wat i-j zeg?

- Jao natuurlek, geliek. Ongehoorzaamheid door kan'k niet tegen.

De kleine prins ston vebaas aover zovöl mach. As hi-j die mach zelf had, zal hi-j op één dag niet alleen vierenveertig maar wel tweeënzeventig of zelfs honderd of tweehonderd keer de zon können zien ondergaan, zonder dat hi-j ooit zien stoel hoeven te vezetten. Hi-j wed een beetje vedrieteg bij de herinnering aan zien eigen kleine planeet, den der now verlaoten bijlag en doorum wogen hi-j de koning een gunst te vragen:

- Ik wol zo graag een zonsondergang zien... kö'j mien een plezier doen en de zon bevelen om onder te gaan...

- As ik een generaal beval van de ene bloem naar de andere te fladderen als een vlinder, of een treurspel te schrijven of zich in een watervogel te veran-

deren, en as dan die generaal het bevel niet zol uitvoeren, wie zol dan ongeliek hemmen, hi-j of ik?

- Natuurlek i-j, zei de kleine prins zonder zich in te hollen.

- Juust. I-j mot van niemand meer eisen as hi-j geven kan. Gezag steunt in de eerste plaats op verstand. A'j het volk beveelt zich in zee te storten, kump het volk in opstand. Ik heb het rech gehoorzaamheid te eisen umdat mien bevelen redelek zun.

- En... den zonsondergang? zei het prinsje weer, den nooit 'n eenmaal gestelde vraag vegat.

- Jao, ow zonsondergang krie'j. Door zal ik op staon. Maor in mien wieze regeringskuns wacht ik töt dat de omstandegheden gunsteg zun.

- En wanneer is dat dan? vroeg de kleine prins.

- Hm, hm! antwoordden de koning en kek eers 's in een dikke kalender, hm, hm! vanaovond, een minuut of tien aover half ach. En dan zö'j 's zien hoe netjes op tied ik geheurzaamd wod.

De kleine prins gapen. Hi-j had spiet van de zonsondergang en hi-j vevaelen zich ok al een betje.

- Ik heb hier eigelek niks meer te zuken. Ik zal maor weer weggaon!

- Nee, gao now nie weg, antwoordden de koning, den zó trots was een onderdaan te hemmen. Gao nie weg, ik maak ow minister!

- Minister woorvan?

- Van, eh, justitie.

- Maor der vilt hier aover niemand te oordelen!

- Dat kö'j niet wetten, zei de koning. Ik bun mien koninkrijk nog niet rond gewes. Ik bun héél old, ruimte veur een koets heb ik niet en lopen is mien te vemäöjend.

- O, maor ik heb het allang gezien, zei de kleine prins en baog zich veuraover um nog 's te kieken an de andere kant van de planeet - door is ok niemand.

- Dan zö'j dus aover ow eiges motten oordelen, antwoordden de koning.

Da's het moeilikste. Het is völ moeiliker um aover ow eiges te oordelen as aover anderen. Als het ow luk um een juist oordeel aover ow eiges te hemmen, dan he'j de wore wiesheid gevonden.

- Maor ik kan best örges anders aover mien eiges oordelen, doorveur hoef ik hier ga niet te wonen.

- Hm, hm! zei de koning, ik geleuf dat der örges op mien planeet een olde rat rondlöp. Ik heur 'm 's nachs. Den zol i-j met hotten ter dood können veroordelen. Dan hink zien laeven af van ow rechvaardigheid. Maor dan schenk i-j hem iedere keer genade um 'm te sporen. Wi-j hemmen der maor één.

- Ik veroordeel niet graag ter dood, zei de kleine prins, en ik geleuf da'k der now toch ech tussenuut gao.

- Nee, zei de koning.

Maor toen de kleine prins zich kloor had gemaak, wol hi-j de oude vors gin vedriet doen:

- As Owe Majesteit altied geliek gehoorzaamd wil wodden, zol hi-j mien een redelek bevel können geven. Hi-j zou mien können bevelen binnen de minuut te vetrekken, bevobbeld. Ik geleuf wel, dat de omstandegheden gunsteg zun... Toen der gin antwoord kwam, aarzelen de kleine prins nog efkes en kaos op lets met een zuch het luchtrum.

- Ik benuum ow töt ambassadeur, riep de koning 'm toen nog gauw nao en het gezag stralen van 'm af...

"Grote mensen bun toch wel ampat," zei de kleine prins tegen zich eigen onder het reizen.

II

De tweede planeet wed bewoond deur een ijdeltuut.

- Aha, now kump der een bewonderaar op bezuuk! riep de ijdeltuut al van een afstandje toen hi-j de kleine prins zag ankommen. Want veur ijdele mensen zun alle anderen bewonderaars.

- Goeie margen, zei de kleine prins. Wat heb i-j een gekke hoed op.

- Dat is um te groeten, antwoordden de ijdeltuut. Um te groeten als ik toegejuicht wod. Jammer genug kump hier nooit iemand langs.

- Oh, jao? zei de kleine prins, den der niks van snappen.

- Klap 's in de handen, raojen de ijdeltuut hem toen maor an.

Het prinsje klappen in zien handen en de ijdeltuut groetten bescheiden met zien hoed.

"Da's völ grappiger dan het bezuuk bi-j de koning", zei de kleine prins bi-j zich eigen. Weer begon hi-j in de handen te klappen en de ijdeltuut begon weer te groeten met zien hoed.

Toen dat zo'n vief minuten geduurd had, kreg de kleine prins der genug van.

- En wat mot ik doen um de hoed te laoten vallen? zei hi-j. Maor de ijdeltuut heuren 'm ga niet; ijdeltuten luusteren alleneg as ze de hemel in geprezen wodden.

- Bewonder i-j mien ech onmundeg? vroeg hi-j an het prinsje.

-Wat is dat: bewonderen?
 -Bewonderen betekent erkennen, dat ik de mooiste, de best geklede, de riekste en de verstandigste man op de planeet bun.
 -Maar i-j bunt helemaal allene op de planeet!
 -Doe mien een plezier en bewonder mien toch maar!
 -Goed, ik bewonder ow, zei de kleine prins, onderwijl hi-j zien schouder een beetje optrok, maar wat mik ow dat eigenlijk uit?
 En toen gong hi-j weer wiejer.
 "De grote mensen bun toch wel ampat," zei hi-j tegen zich eigen, onder het reizen.

12

De volgende planeet wed bewoond deur een zatte keur. Dit wed een küt bezuukske maar de kleine prins wed der hatstikke bedroef van.
 - Wat doe'j door? zei hi-j tegen de zatlap, den hi-j stil in een huukske zag zitten bi-j een verzameling lätige flessen en een verzameling volle flessen.

- Ik drink, antwoordden de zatlap met een somber gezich.
 - Woorum drink i-j dan? vroeg het prinsje.
 - Um te vegaeten, antwoordden de zatlap.
 - Um te vegaeten? vroeg het prinsje weer, dat al spiet met 'm kreg.
 - Um te vegaeten da'k mien schaam, gaf de zatte keur met gebaogen heufd toe.
 - En wooraover schaam i-j ow dan? informeren de kleine prins, den 'm wol helpen.
 - Ik schaam mien da'k drink, besloot de zoepd en zei wiejers niks meer.
 En verslagen gong de kleine prins wiejer.
 "Grote mensen zun toch wel héél, héél ampat," zei hi-j tegen zich eigen, onder het reizen.

Van Aggie Daniëls kwam het bericht binnen dat'j ow kün inschrijven op de nijsbrief van Stichting Erfgoed Landfort. Dat kan via disse link: <https://www.erfgoedlandfort.nl>

Op de website van de stichting staan hele mooie foto's en i-j kün ok schitterende beelden zien van rieke en dus belangrijke mensen uit de tijd dat de arbeiders uit Ulf en omstreken haevig moesten piezakken om de eindjes bi-j mekaar te knappen. Mooi om te weten dat binnenküt het park en de moestuin veur het publiek toegankelijk woden.
 Dat het niet altijd zo mooi was om door te wonen, blijkt uit de volgende foto waarop goed te zien is dat na de Tweede Wereldoorlog nog wel het een en ander op te knappen viel:

De joren vieftig

Joop Keurentjes

As ik 't heb aover mien jeugd, dan he'k 't aover de joren '40 -'50 van de veurige eeuw. Lang geleien al, da's zeker woor, mao ik kan nog bes wel 'n hoop vetellen aover die tied. Geboren op een klein boerderi-jken in 't butengebied van Etten - um precies te zun de buurtschap Warm – woor 't laeven nog heel aoverzichtelek, gemudelek en veurspelboor was. Alle dagen van de waek harren zo hun eigen patroon alleen de zondag had 'n afwijkende invulling.

Die dag wed veurnamelek gebruik veur kerk- en familiebezuuk. Deur de waek gebeuren der völle meer, dan kwam der elke dag wel 'vremd volk' langs. De eierboer kwam op zien vaste dag de eieren ophalen, de mulder brach 't mael en de poggenkoopman kwam biggen kopen. Ok kwammen der vaak marskraomers met bössels, bessems en ander grei an de deur. Door had mien moeder 't nooit zo op begreppen want uut principe wed der an de deur nooit gekoch. Der wazzen wel 's uutzonderingen; zoas den keer dat der 'n vröwken an de deur kwam met 'n mandjen bosbaezen. 't Was in juni 'bosbaezentied'! Uuteraard harren wi-j zelf alle soorten baezen in de hof, mao bosbaezen haren wi-j niet. Die ko'j wel plukken in 't Bergherbos, dan mossen i-j een briefken halen bi-j de boswachter in 's Heerenberg.

Mao angezien wi-j blagen 'n alderbastende haekel harren an dat gefriemel an die pöllekes in 't bos, woor de muggen ow bi-jkans opvraten, kwam 't der nooit van. Mien moeder koch ze nog wel 's op de mark in Dörkem want ze hiel wel van bosbaezen. 't Vröwken had 'n kilo bosbaezen – zei ze - in 'n kattonnen deusken in de aanbieding. Mien moeder waog 't deusken in eur handen en vond dat 't gewich wel kloppen kon. Bi-j hoge uutzondering wed de koop an de deur gemaak. Toen mien moeder de baezen 'n hötjen later umkieperde in een beksken um ze te wassen bleek 't deusken veur driekwart gevuld te zun met zand. Een klein dun läögsken baezen baoven op 't zand had mien moeder zand in de ogen geströjd. 't Vröwken he'w aoverigens nooit meer teruggezien.

Wie ok elke dag langs kwam was Herman de krantenman. Herman wonen achter in Warm in 'n klein daglonershuusken. Herman had in zien werkzame laeven al van alles gedaon. In de omgeving van Etten ha'j in de eerste helft van de veurige eeuw drie steenfabrieken. Herman het bi-j alle drie fabrieken gewerk. 's Winters wed der vaak niet gewerk op de steenfabriek, mao dan ging Herman klompen maken want dat kon e ok goed. Doortoe was der naost de achterdeur tegen 't huus 'n schuurtjen angebouwd. As der nog tied aover was dei e ok nog manden, en eerpelschillenbakjes maken van gevlochten wilgentenen. A'j dan ok nog in ogenschouw nemp dat Herman bi-j gelegenheid ok nog huusslachter was, dan mo'j toch concluderen dat de man 'n alleskönner was. Al motten wi-j hier wel bi-j antekenen dat den letste activiteit niet geheel onumstreden was. Jan Franken – de echte huusslachter van Warm – beweren altied dat Herman gin vakwerk afleveren, want zien messen zollen niet scherp genug zun. Toen e pensioen kreg nam Herman 'n krantenwijkje. Zes keer in de waek kwam e langs um de Gelderlander te brengen. Hi-j miek dan altied 'n klein präötjen dat steevas eindigde met de historische woorden: "Jao, jao, 't is tuntel en dat duut 't".

Eén keer in de waek, altied op zaoterdag, kwam Hendrik de bakker langs um 't brood te brengen. Op deurdewaekse dagen kwam zien knech altied op de fiets met 'n grote körf vol met breud, veur an 't stuur. Dat was zwoor werk met zo'n vorgelajen körf aover smalle kerkenpaedjes en hobbelige karrensporen, immers de meeste klanten woonden 'n flink end van de hadde weg af. Hendrik had 't 's zaoterdags völle makkeleker. Hi-j had 'n mooi bakkerskarretjen den getrokken wed deur 'n shetlandpony, Sjonny genaamd. Het was 'n sjeeskarretje zoas völ boeren ok wel harren, mao dan met 'n ingebouwde broodkist. Hendrik zat prinsheerlek veur in 't karretjen op 'n kussentje en liet de zwep altied vrolek knallen.

Ok hi-j hiel, zoas alle leuj die an de deur kwammen, van 'n präötjen. As e dan uitgepraot was dan liet e de zwep knallen en dat was veur Sonja 't teken dat der weer gewerk mos wodden. Op 'n zaoterdag was Hendrik wat later as anders. Op de vraog van mien vader of e zich vanmargen soms veslaopen had antwoordde Hendrik 'n betjen bedremmeld: "Boh veslaopen? Nee, mao ik heb vanmargen de knech ontslagen en zodoende mo'k vandaag alles alleen doen". "Oh jao! Hoezo dat dan, den ha'j jao pas 'n paar maond", "Jao, da's woor, mao ik merken al 'n hötjen dat e stiekem van de gebakjes snoepen en toen'k 'm door op ansprak zei e nogal vebolgen": 'Mao baas dat he'w toch afgespraoken; twee maond proeftied !!" Dan knallen de zwep weer en wis Sonja dat 't präötje uut was.

Mooi Sillevold van vrogger

Jan Verheijen

In de papieren die een aoverleden oom van moeders kant mien had naogelaoten, von ik ooit een paar interessante brieven en foto's woorvan één der mien toe anzette um de vier kilometer lange barre toch vanuut Gaanderen naor Sillevold te fietsen. Ik had mien namelek veurnommen um door letterlek wat veldwerk te gaon doen. Doorbi-j gong ik zelfs een verbaojen paedjen in dat lig an de rand van het Kraejenbos en woor ik minstes vier keer via doorveur bestemde bodden wed angeraojen um veural niet op dit deel van het Vri-je Westen, of baeter Oosten te kommen.

Ongeheurzaam a'k bun, kwam ik zo op een zandpaedje woor ik meer as een halve eeuw niet meer was gewes en woorvan ik intussen helemal was vegaeten dat het nog beston. In de papieren die mien dertoe anzetten um 'historisch onderzoek' te doen, had ik namelek een foto ondek woorvan ik menen dat mien vader den gebruik had bi-j het maken van

een adeg Sillevolds landschap in aolieverf. Dat schilderij hieng bi-j mien veurmalege buurvrouw in de kamer en ik ondecken dat op de foto een met potlood getekend raster ston, een schilderstrucje dat mien vader mien ooit leren um een tekening of foto te vegroten [\(klik\)](#).

Het standpunt van den foto lag op nog gin tweehonderd meter afstand van de school woor ik bi-jnao veerteg jaar mien leerlin-

gen moch begeleiden bi-j hun kunszinnige activiteiten. Ik hoeven alleen maor effen te zuken naor de goeie invalshoek van de fotograaf van den 'historische' ansichtkaart.

Onder mien foto zie' een afbeelding van het schilderstuk. I-j ziet dat de schilder gin gebrek an fantasie had: het herfsachtege van de zwat-wit foto het een kleine metamorfose ondergaon met de volop in bloei staonde repoussoirs die de zonnege kant van disse menseleke nederzetting proberen te benaodrukken. [\(klik veur vegroting\)](#)

Toen ik nog niet zo lang geleien bi-j de DRU een bezuukske brach an Leonardo uut Vinci – ok gin onvedienstelek schilder – trof ik door een mevrouw, moeder van een old-leerlinge, die mien vetellen dat zi-j joren geleien örges in Vasseveld een schilderij van mien vader had gezien.

Umdat ze het adres nog wis, bun'k der geliek met de venemstok opuut gegaon en töt mien grote vebazing was dat een schilderij van precies hetzelfde landschap. [\(Klik veur vegroting\)](#) Mien vader schilderen namelek wel vaker een tafereel meerdere keren.

Moch der nog iemand van de laezers zun die ongeveer het eigeste schilderij thuus het hangen, dan kom ik door graag veurbi-j um weer een foto te maken. As het een ander schilderij van de hand van mien vader is natuurlek ok, veur [mien digitale collectie \(klik\)](#).

Bun beni-jd!

Pruuksken

Wim Epskamp

A'j bi-j ons achterthuis kwam lopen dan zag i-j rechts 't tutenhok en links tegen de olde schuurmuur vier paar knienenhök. Ach hök dus, twee an twee op mekaar gezet deur mien vader. Vanaf de baoveste hing 'n lange juten zak den met een panlat baovenop was vasgespieked. Den zak was bedoeld um in de winter as 't vroor de boel warm te hollen en in de zomer kold. As ik der langs kwam dan stak ik iedere keer mien vinges deur 't gaas töt dat Pruuksken – een van die grote Vlaamse reuzen – mien an een van de vinges zat te sabbelen.

't Was, denk ik, 'n waek veur Kesmis toen 'k achterthuis kwam lopen en de veeats uut Gendringen bi-j onze hök zag staon en in zien linkerhand hing mien eigeste Pruuksken. Hi-j had 'm in de nek vas en doordeur hing e kats slap. Hi-j kek 'm liek in de ogen en ik dach, wat mot den an mien knien, den keerl is gek, geet 'n betjen kniens in de ogen zitten kieken.

“Hallo wat mot i-j an onze pruuksken?”, vroeg ik. “Och jöngsken stel ow toch niet zo an, hoe heit i-j feiteleik”, vroeg e mien, “Ik heit Wim.” “Luuster Wimken, ow vader is nog op de hut maor zeg 'm at e thuis kömp dat jullie kniens now nog gezond zun, maor dat e zo snel meugelek mot zörge dat ze wodden opgegaeten, anders kriegen ze ook dikke ogen net as die kniens van Wenting. Zeg 'm ook maor da'k hier bun gewes, umdat dat van de burgemeister mos.” Hi-j zetten Pruuksken trug in zien hok, stappen op zien motor en baoven 't lawaai van de motor uut schreeuwen hi-j: “vergaet 't niet tegen ow vader te zeggen, ajuu!” en weg was e.

Donderdag 16 december negentienvierenviefteg, 'n waek veur Kesmis begon mien vader met 't slachten van de kniens, hi-j had der op dat ogenblik 38 stuks en allemaol van

die grote zwore Vlaamse reuzen. Mien bruur had der al 'n paar metgenomen naor de Ni-je Hut um ze te verlotten onder de mansluj. Zondag de negentiende december kregen wi-j rooie kool met knien. Ook bi-j tante Riek, bi-j tante Anneken en tante Zus kregen ze den zondag knien te aeten. De hele waek kregen wi-j knien en toen wi-j zeien da'w gin knien meer konnen zien, zei mien moeder dat wi-j ons mossen schamen. “De kinder in Afrika woor jullie die flesdöp veur sporen, heb niks te aeten”.

A-j de schuur in ging en i-j kek naor baoven dan zag i-j twee grote spiekes in 't kozien met doorumhen 'n töwken en ok lag d'r 'n knuppeltjen zo groot as 'n flinke hamerstel met 'n hoop bloed d'r an.

Maor goed, hi-j begon dus met 't slachten en ik heb d'r den dag acht zonder vel gezien. Ik bespoor jullie de details, maor één ding wet ik wel, ik wis krek hoe'k 'n knien mos slachten. Mien werk was den waek da'k iedere keer 'n knien uut 't hok mos halen en naor mien vader brengen. Dan vroeg e mien efkes naor moeder te gaon en as ik dan weer buten moch kommen dan hing 't knien understebaoven an de spiekes. Maor mien Pruuksken ha'k in 't letste hok gedaon, door zörge ik wel veur dat den niet an de beurt kwam.

Zaoterdag 25 december, eerste kesdag, kregen wi-j visite van 'n oom en tante uut Benekom met vijf blagen. D'r kwam den middag van alles op de taofel. Mien moeder had zondagse soep gemaak en as toetjen vanillebiscuitpudding. “Oh wat 'n luxe eten krijgen we vandaag bij jullie, Marie, en nog wel zo'n heerlijk tam konijn” zei mien tante. “Jao”, zei mien moeder, “da's heel bezunder, maor wi-j heb de kniens eiges vetgemes, mo'j maor denken. Jan is d'r samen met Wimken heel druk met gewes dizze waek”. Op dat ogenblik kwammen mien nichjes en naefkes an taofel. “Wat eten we? Oh! wat veel kip, mogen wij dat allemaal opeten?” vroeg de oldste van de deerns. “Jao, wi-j heb genog”, zei mien vader, “dus aet ow allemaol 't buuksken maor rond”. Allemaol scheppen ze zich nao de soep 'n groot bod vol met eerpels en bloemkool en knien. Mien nichje vroeg nog woorum wi-j zo weineg van die kip aten. “Die hemmen 't hier völ te goed, wi-j maken alles zelf en ik bak mien eigen brood en krintestoet, dus doorum hemmen ze vannach toen wi-j uut de kerk kwamen ook al vol gegaeten,” zei mien moeder.

Ik was kats vedrieteg en dach alleen maor an den knuppel met al dat bloed en an Pruuksken, want den zat vanmargen niet meer in zien hok.

Een opmerkelijke lezer ontdekken dat in onze eerste krant, den van januari, het derde stripvehaal van Leo de Eenkennige ston en hi-j vroeg woor e de eerste en de tweede kon vinnen. Die twee stonnen in onze aller-allereerste krant, een 'proefnummer'. Den wed in december 2018 alleen verspreid onder de leden van onze werkgroep. Veur de liefhebbers volg hieronder strip twee, umdat dat 'n kesaflevering was. In januari kump nummer één an de beurt.

LEO DE EENKENNIGE 2

DEUR JAN VERHEIJEN

IN 'T TWEEDE STRIPVEHAAL WOL LEO IETS IN DE SFEER VAN KESSEMIS. BI-J KESSEMIS HEUREN SCHÄÖP EN DUS VETELT ONZE VETELLER IETS AOVER DE TIED DAT E NOG DIERENARTS WAS. JAO, HI-J HET OMMUNDEG VÖL BEROEPEN GEHAD, MAOR AOVER AL DIE ANDERE AMBACHTEN HE'W 'T EEN ANDERE KEER NOG WEL 'S. LUUSTER MAOR'S HOE EEN HEDDER OOIET BI-J 'M OP 'T SPRAEK- UUR KWAM MET 'N SCHAOP.

Winterkos met Kesmis

Joop Keurentjes

Het is weer winterweer
Buten lig 'n dik pak snee
Alles wa'j now need is love
En wottels met haché

Of een pan met balkenbri-j
Balkenbri-j met krente
Door wo'j warm van, vinnen wi-j
Want het is nog lang gin lente

De kesboom steet nog opgesteld
Door, naost het olde kribbeke
De herders liggen kleumend in 't veld
Smachtend nao wat moes met 'n ribbeke

En Jozef mot zich goed bedwingen
Anders wödt e knettergek
Want hi-j heurt de engelen zingen
Aoover 'n pannenkoek met spek

De ezel steet te balen van 't stro
Schaopen vraeten alleen mao mos
Drie koningen brengen 'n cadeau
Ik mag haopen zoerekool met wos

Wie lust dat niet op 'n kolde dag
Zelfs mien olde zwaoger Bert
Den nimp, zoas ik onlangs zag
As veurafje nog 'n bodje snert

Zelfs in Rome heb ze niks te klagen
Door aeten paoters, prelaten en de paus
Met Kesmis en op alle ander heilige dagen
Brunebonen met kannemelksesaus

Dan he'k 't hier, ok erg lekker, nog niet gehad
Aoover 'stimp stamp', andieve van de kolde grond
'Drellen an de klep', nuumde onze oma dat
Wi-j zeien: 'smak an de wand' en aten 't per pond

Vut de aller-allerste krant van d'Eigenspraok

Het eerste krantje dat wi-j mieken, was alleneg veur de leden van onze werkgroep bedoeld. Omdat het jammer is dat deurum een paar adege vehalen veur jullie veborgen blieven, staon die ok online. Klik veur onze probeersels van precies een joor geleien maor 's op de betreffende plaatjes hieronder:

Veur onze laezers hemmen wi-j natuurlek ok een interactieve wenskaat. **Klik door ok maor's op:**

*Met disse wenskaat willen wi-j dudelek maken dat wi-j niet alleneg now,
maor het hele joor deur geïnteresseerd zun in hoe i-j ow pesoonlek vuult.
Wil i-j disse kaat eengaal as het ow uutkump in 't joor bekieken en ronddraejen?*

Wi-j wensen ow

een gelukkeg 2020

*Haopelek begin i-j het joor met een glimlach
op de snuut!*

*Leden werkgroep d'Eigenspraok OVGG
Mientje, Helga, Thea, Carry, Liesbeth,
Doortje, Joop, Wiet, Ben, Ton, Wim
en de drie Jannen*